

Projektas „Standartizuotų mokinių pasiekimų
vertinimo ir įsivertinimo įrankių bendrojo
lavavimo mokykloms kūrimas, II etapas“

2015

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

NACIONALINIS
EGZAMINŲ
CENTRAS

Vardas, Pavardė

Klasė

Mokinio kodas

----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

STANDARTIZUOTAS TESTAS

SKAITYMAS

6 KLASĖ

Perskaityk tekstą ir atlik užduotis.

Mudu su Urniežium sėdam ant mopedo ir nurūkstam.

– Manęs niekas gerai nepažįsta! Kai užsispiriu, man valios užtenka! – kiek pavažiavus, sušunka Urniežius, matyt, prisiminęs Sofijos Veiverytės abejonę.

– Tik truputį pasistenk, ir viskas bus gerai! – rikteliu jam prie pat ausies.

– Žinoma! – sutinka Urniežius ir padidina greitį.

Lyg viesulas prašniokščiame per užtvankos tiltą, per malūno kiemą, – senas Urbono šuo nespėja nė amtelėti. Urniežius mopedą sustabdo tik ant Raudonskardžio, nes diena saulėta, be vėjo, ir apačioje, lygiame vandens paviršiuje, kaitinasi šapalai. Tikros kultuvės! Bežiūrint į juos, abu apima noras išsimaudyti, ir vingiuotu taku nubrazdame į pakalnę.

Plaukiojame, taškomės, kol sustipę imame kalenti dantimis. Tada nusprendžiame lipti į krantą, bet Urniežius dar nori pernerti skersai upę. Tik kojų pėdos švysteli. Ten, kur jis paneria, į vandens paviršių iškyla oro burbuliukai. Aš leipstu iš juoko, kai Urniežius prie kito kranto palenda po vandens lelijų lapais ir išlenda lyg koks vandenys, aplipęs maurais. Juokiasi ir jis patenkintas. Ne daug kas ryžtųsi toje vietoje nerti per upę. Urniežius mokytis pritingi, tas tiesa, bet drąsos jam netrūksta.

Išlipę iš vandens, apibėgame kelis ratus pieva, sušylame, o tada Jonas Urniežius pasiūlo:

– Nori, išmokysiu mopedu važiuoti?

Dar klausia! Žinoma, noriu!

Jis paaiškina, kur kokią rankeną, kada kokį pedalą spausti, atrodo, viską darau kaip reikiant, o mopedas vis tiek gęsta arba taip užplerpia, kad net Feliūsės veršis baubdamas pievoje ima lakstyti ratu.

– Tu neskubėk, viską švelniau daryk! – bėgdamas iš paskos, šaukia Urniežius.

Bet kas iš to? Mano rankų ir kojų raumenys kaip sustingę. Akys stulpu stovi. Nė mirktelėti nespėju, kaip įsibėgėjęs trenkiuosi į akmenį, kaime Velnio akmeniu vadinamą. Lyg pelų maišas praskrieju virš jo ir žnekteliu į dilgėles. Iš pradžių skausmo nejaučiu, tik galvoj šmekšteli – baigta, nebėr mopedo...

– Ar neužsimuše!?! Sakyk, ko tyli? – Urniežius atbėgęs įpuola į dilgėles.

– Dar ne...

– Pajudink galvą.

– Petį ir koją nusivariau...

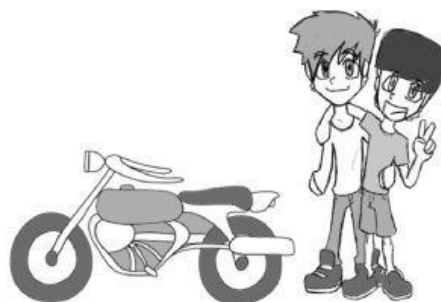
– Dėl to gyvensi. Svarbu, kad galva sveika.

Urnėžius padeda atsistoti, pasiremdamas į jį, išklabinščiuoju iš dilgėlyno. Dešinysis petys kruvinas, koja tarsi su bulvių tarka pertraukta...

– Nereikėjo man duoti mopedo...

– Nereikėjo, nereikėjo... Vienas akmuo visoje pievoje... Kaip avinas kaktomuša... proteliui pasimaišius... – nebesusilaikęs Urniežius ima kvatoti. Taip įsilinksmina, kad net ašaros ištrykšta.

Žiūrėdamas į jį, ir aš imu krizenti, nors apsipylęs krauju. Jeigu kas dabar mane pamatytų, tikriausiai išsigandęs už galvos susiimtų...

Jonas Urniežius, liovęsis kvatoti, griebiasi darbo, nes reikia kaip nors aprišti man koją ir petį. Su koja jis susitvarko bematant. Apmuturiuoja mano marškiniais, gražiai suriša abi rankoves, geriau nė nereikia. Užtat peties nei jis, nei aš nesugalvojam, kaip aprišti. Kraujas sunkte sunkiasi, ir Urniežius, spjovęs į viską, dryksteli savo marškinius. Suplėšo lygiomis ilgomis skiautėmis, suriša jas, o tada be vargo apvynioja visą petį.

– Dabar dumiam namo. Reikia jodu patepti, kad kraujo užkrėtimo nebūtų.

– Ar sveikas mopedas?

– Juokdarys... – nusistebi Urniežius. – Ratas kaip kiaušinis... Bet tu nebijok, aš atsarginį turiu. Svarbu, kad tu gyvas likai. Mane tėvas taip galvoti išmokė. Kol gyvas esi, į visas bėdas reikia tik nusispjauti.

Man patinka, kad Jonas Urniežius šitaip kalba. Iš tikrųjų, kai gerai pamąstau, visos mūsų gyvenimo bėdos – tai grynas juokas.

B. Bušma, „Strazdanota vasara“.

KLAUSIMAI IR UŽDUOTYS

1 Įvardyk šio teksto temą.

2 Teksto pradžioje kalbama apie žmogaus valią. Parašyk, ką apie Urniežiaus valingumą mano kiti.

Sofija Veiverytė _____

Pats Urniežius _____

Pasakotojas _____

3 Rask ir įvardyk dvi detales, rodančias, kad berniukai mopedu važiuoja labai greitai.

1. _____

2. _____

4 Kas rodo, kad Urniežius drąsus? Išvardyk tris dalykus.

1. _____

2. _____

3. _____

5 Ką apie Urniežių sako jo poelgis, kai draugas susižeidžia?

- 6 Tekste vaikų važiavimas mopedu apibūdinamas žodžiais „nurūkstam“, „prašniokščiame“, „nubrazdame“.

Kas yra išvardyti žodžiai?

- (A) Retoriniai klausimai.
- (B) Įsmeninimai.
- (C) Vaizdingi veiksmažodžiai.
- (D) Epitetai.

- 7 Parašyk mintis, kurios pirmiausia šauna į galvą berniukams, mopedui atsitrenkus į akmenį?

Pasakotojas galvoja

Urnėžius galvoja

- 8 Kuris žodis geriausiai apibūdina Urnėžiaus juoką, pasakotojui atsitrenkus į akmenį?

- (A) Pašaipus.
- (B) Nuoširdus.
- (C) Dirbtinis.
- (D) Įžeidžiantis.

- 9 Pateik tris argumentus, įrodančius, jog Urnėžius ir pasakotojas yra tikri draugai.

1. _____
2. _____
3. _____

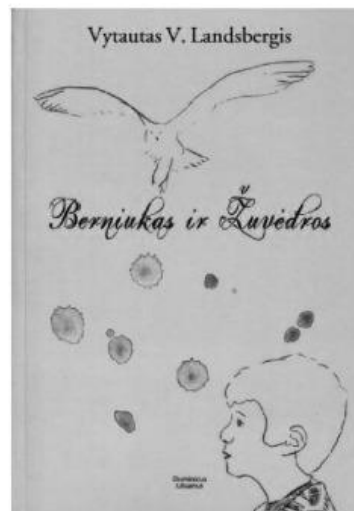
- 10 Rask ir išrašyk mintį, įrodančią, kad Urnėžius seka geru kito žmogaus pavyzdžiu.

- 11 Kuria citata nusakoma pagrindinė šio teksto mintis?

- (A) „Tik truputį pasistenk, ir viskas bus gerai!“
- (B) „Nereikėjo man duoti mopedo...“
- (C) „Kol gyvas esi, į visas bėdas reikia tik nusispjauti.“
- (D) „Nori, išmokysiu mopedu važiuoti?“

Perskaityk tekstą ir atlik užduotis.

Buvo pati vasaros pabaiga. Nuo jūros pūtė šiltas, lengvas vakarų vėjas, sukeldamas mažas bangeles. Ant didžiųjų tamsių akmenų, gulinčių pajūryje ant smėlio arba kyšančių jūroje netoli kranto, tupėjo pulkas kirų ir žuvėdrų. Prieš porą mėnesių jos jau buvo išperėjusios savo mažus vaikelius, šie jau spėjo paaugti ir apsiplunksnuoti, pramoko skraidyti ir žvejoti. Ir štai dabar – tiek žuvėdros, tiek kirai su savo vaikais – susimetę į draugiškus pulkelius tarškėjo, klegėjo bei svarstė, ką veikti toliau, artėjant rudens darganoms ir žiemos šalčiams. [...]

Taip klegėdami ir ginčydamiesi paukščiai dažnai matydavo prie jūros ateinantį keistą berniuką, po pažastimi nešinę dideliu aplanku popierių. Ateidavo tas berniukas dažniausiai jau po pietų ar vakarėjant, atsisėdavo kur nors atokiau ant kranto akmens, išsitraukdavo iš aplanko spalvoto popieriaus lapą ir, išsiėmęs iš kišenės kreideles, imdavo piešti žuvėdras bei kirus. O paukščiams – kad ir kaip tai atrodydavo keista – labai patiko pozuoti jaunajam dailininkui. [...]

– Kodėl jis toks tylus, kodėl nerėkauja, neišdykauja, nemėto akmenų vandenin kaip kiti vaikai? – plūduriuodami svarstė kirai.

– Gal jis serga kokia balso liga? – gūžčiojo pečiais žuvėdros. [...]

– O aš žinau, kodėl jis nešneka, – staiga prabilo iki šiol tylėjusi senyvo amžiaus žuvėdra. – Aš galėčiau jums apie šį berniuką papasakoti labai daug įdomių dalykų...

– O iš kur tu apie jį žinai? – paklausė didžiulis rudagalvis kiras, tingiai pasukęs galvą į netikėtai prabilusiąją. – Juk tu paukštis, o jis – žmogus.

– Žinau, nes man labai patinka stebėti šiuos pajūriu vaikštinejančius besparnius padarus, – paaiškino žuvėdra ir išmintingai kojele pasikrapštė galvą, – o jeigu kuris nors iš jų mane ypač sudomina, tada aš imu jį sekti, dažnai net iki jo namų, apžiūriu pro langą, kaip jis gyvena, ką veikia. Oi įdomūs sutvėrimai tie žmonės!

[...] Savo baltasparniams draugams ji paaiškino, kad kalbėti, rėkauti ar akmenimis mėtytis tas berniukas nenori ne todėl, kad kuo nors sirgtų.

– Jis tiesiog yra tylus, uždaras vaikas, kuriam labai patinka stebėti gamtą, paukščius, žmones. Žmonių, kaip ir paukščių, yra labai daug rūšių. Vieni rėksmingi, plėšrūs, kiti tylūs, atsargūs ir ramūs.

Klausėsi jūros paukščiai, linguodami galvomis, ir daug įdomių dalykų apie jaunąjį dailininką išgirdo. Jie sužinojo, kad dėl uždaro šio berniuko būdo klasės draugai dažnai iš jo pasišaipto, net pravardę jam sugalvojo – Batas. Atseit kurčias kaip batas... Kartais ir pastumia jį ar net pargriauna, tačiau berniukas neišižeidžia. „Juk jie dar vaikai, – mintyse pasiguodžia jis, – jiems reikia padūkti.“ [...] Berniukas tapo tylus, uždaras – vis dažniau kalbėjosi su jūra, paukščiais ar debesimis. Jam atrodė, kad gamta girdi ir supranta jį kur kas geriau nei kai kurie draugai.

Vytautas V. Landsbergis, „Berniukas ir žuvėdros“.

KLAUSIMAI IR UŽDUOTYS

1 Apie berniuką kalbasi žuvėdros ir kirai. Kokia tai meninė priemonė?

•

2 Įvardyk du berniuko pomėgius.

• •

1.

2.

3 Ką apie berniuką sužinojo kirai, klausydamiesi žuvėdros? Įvardyk tris dalykus.

• • •

1.

2.

3.

4 Ką apie berniuką sako žodžiai: „Juk jie dar vaikai, – mintyse pasiguodžia jis, – jiems reikia padūkti“?

•

5 Berniukas ir žuvėdra turi vieną tą patį pomėgį. Koks jis?

•

6 Baik rašyti sakinį.

„Berniukas ir žuvėdros“ yra pasaka, nes

•

7 Ką apie berniuką sako pravardės paaiškinimas „Atseit kurčias kaip batas“?

•

(A) Jo batai netvarkingi.

(B) Jis avi madingus batus.

(C) Jis yra kurčias.

(D) Jis mažai bendrauja.

S
6